

Danskere bruger dagtilbud i højere grad end andre i Norden

Danmark er det land i Norden, der har flest småbørn i dagtilbud. Siden 2000 har Danmark ligget helt i top med brugen af dagpleje og daginstitutioner. I mellemtiden har fx Norge nærmet sig danske forhold og mere end fordoblet andelen af de 1-2-årige i dagtilbud, mens finner ofte passer børnene hjemme.

Hvert år udgiver Nordisk Socialstatistisk Komité (NOSOSKO) publikationen *Social tryghed i de nordiske lande*. Publikationen præsenterer en lang række tal og regler på forskellige velfærdsområder, som gør det muligt at sammenligne de nordiske lande med hinanden.

På mange områder minder befolkningerne i de nordiske lande om hinanden. Eksempelvis har kvinder i de nordiske lande en høj erhvervsfrekvens sammenlignet med de fleste andre europæiske lande. Det stiller krav til pasningstilbud til børn, mens forældrene arbejder. Ansvaret for driften af disse dagtilbud ligger som regel i kommunerne.

Selvom det gennemsnitlige antal børn per husholdning i de nordiske lande er nogenlunde ens, skiller Danmark sig ud på nogle punkter i forhold til brugen af dagtilbud.

Analysen her ser særligt på de forskellige landes brug af dagtilbud fordelt på børnenes alder. Af tabel 1 nedenfor fremgår det, at Danmark og Færøerne bruger vuggestuer/dagpleje i langt højere grad end de øvrige nordiske lande, når det gælder børn under 1 år. Vi er samtidig det land, der har flest 1-2-årige i dagtilbud. I Norge har man kraftigt øget brugen af dagtilbud i de senere år, mens finner primært har passet de mindste derhjemme.

Alle tal stammer fra 2013.

Næsten alle danske, svenske og norske 3-5-årige er i dagtilbud

Af tabel 1 fremgår det, at knap 20 pct. af danske og færøske børn under 1 år er indskrevet i daginstitution eller dagpleje, mens det for eksempel i Norge kun er 3 procent og 1 procent i Finland. I Sverige er ingen af børnene under 1 år indskrevet i dagtilbud.

Danmark har også flest børn på 1-2 år i dagtilbud. Det gælder for 91 pct. af de danske børn, mens det kun er 41 pct. af de finske børn.

Ser vi på andelen af børn i børnehvealderen (3-5 år), der er i dagtilbud, ligger Danmark, Norge og Sverige i front med 97 pct. I Finland er det kun 74 procent af de 3-5 årige, der er indskrevet i daginstitution eller dagpleje.

83 pct. af de 0-5-årige danske børn er i dagtilbud. I Finland er det kun 51 procent.

Tabel 1: Gennemsnitligt antal børn per husholdning og andelen (pct.) af børn indskrevet i daginstitution eller offentlig finansieret dagpleje, fordelt på alder, 2013, antal og pct.

	Danmark ^{1,2}	Færøerne	Finland ¹	Island	Norge ³	Sverige
Gennemsnitligt antal børn per husholdning	1,8	.	1,8	1,6	1,7	1,7
Har alle børn i førskolealderen ret til en plads i en daginstitution/familiepleje	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja
Børn indskrevet (pct.)						
< 1 år	19 %	20 %	1 %	6 %	3 %	0 %
1-2 år	91 %	88 %	41 %	84 %	80 %	71 %
3-5 år	97 %	95 %	74 %	96 %	97 %	97 %
0-5 år i alt	83 %	81 %	51 %	78 %	76 %	75 %

Kilde: NOSOSKO, *Social tryghed i de nordiske lande*, 2014

Note 1: Tallene er inklusive børn i privat og selvejende pasning med offentligt tilskud

Note 2: Børn i heldagsskole, SFO, fritidshjem og klub også medregnet

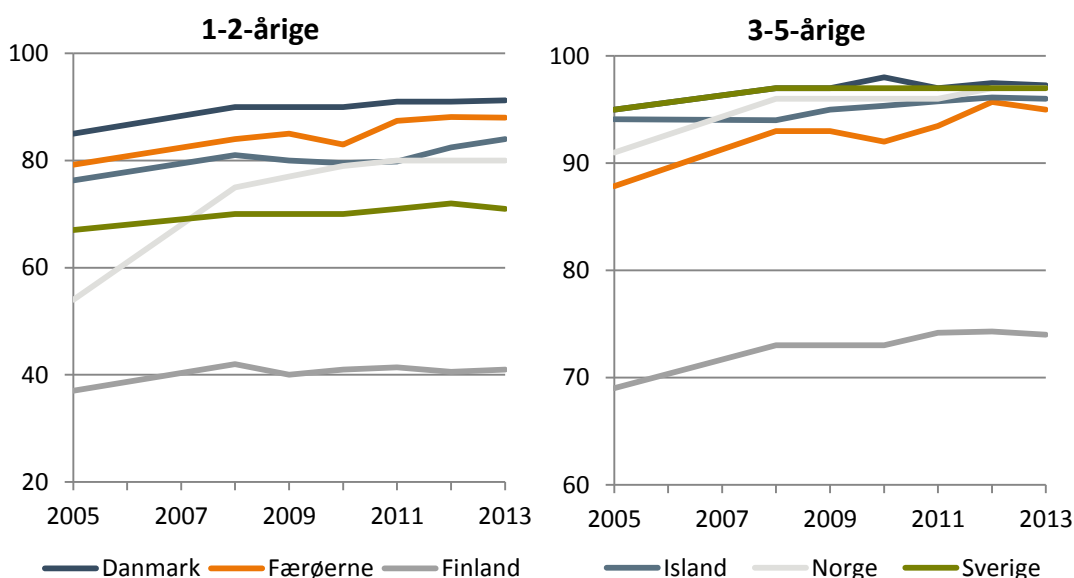
Note 3: Inkluderer børn i offentlige og private børnehaver

Finner vælger hjemmepasning

I figur 1 nedenfor fremgår udviklingen i brug af daginstitutioner og dagpleje i perioden 2000-2013. Vi kan se, at Danmark har ligget i top hele perioden blandt de 1-2-årige og næsten hele perioden blandt de 3-5-årige.

Norge er det land, der har haft den største udvikling i brugen af dagtilbud blandt 1-2-årige. Over en 13-årig periode er andelen steget fra 54 pct. til 80 pct. Derimod har andelen af 1-2-årige børn indskrevet i daginstitution eller dagpleje i Finland holdt sig omkring de 40 pct. i alle årene. For Finland hænger disse lave rater blandt andet sammen med muligheden for at få tildelt hjemmepasningsstøtte, men også traditioner og erhvervsfrekvens samt geografiske forhold kan have en indflydelse på udviklingen.

Figur 1: Børn 1-5 år indskrevet i daginstitutioner og offentlig finansieret dagpleje i pct. af aldersgruppen 2000-2013, pct.

Kilde: NOSOKO, *Social tryghed i de nordiske lande*, 2014.

Note 1: For Danmark og Finland er tallene inklusive børn i privat og selvejende pasning med offentligt tilskud

Note 2: For Danmark gælder det, at børn i heldagsskole, SFO, fritidshjem og klub også er medregnet

Note 3: Norges tal inkluderer børn i offentlige og private børnehaver

296 dage med barselsdagpenge per nyfødt barn i Danmark

I Sverige er der ikke indskrevet nogle børn under 1 år i daginstitution, da de har en længere barselsperiode. I tabel 2 kan vi se, at barselsperioden i Sverige er på 69 uger. Samtidig er det interessant, at barselsdagpengenes størrelse i Sverige er 80 pct. af tidligere indkomst. I Danmark, på Færøerne og Norge udgør barselsdagpengene 100 pct. af den tidligere indkomst.

Tabel 2: Maksimale antal uger med barselsdagpenge og deres størrelse af tidligere indkomst, 2013.

	Danmark	Færøerne	Finland	Island	Norge	Sverige
Den maksimale periode (uger), hvori der kan ydes barselsdagpenge	50 ¹	52	53	39	49/59 ²	69
Barselsdagpengene i pct. af tidligere indkomst	100 ³	100	70-90 ⁴	75-80 ⁵	100/80	80

Kilde: NOSOSKO, *Social tryghed i de nordiske lande*, 2014.

Note 1: Ud over de 50 uger, er der 2 uger, som faren kan afholde sammen med moren i løbet af de første 14 uger efter fødslen. I de øvrige nordiske lande er ligeledes 2-3 uger, som faren kan afholde sammen med moren.

Note 2: 49 uger med 100 pct. kompensation eller 59 uger med 80 pct. kompensation.

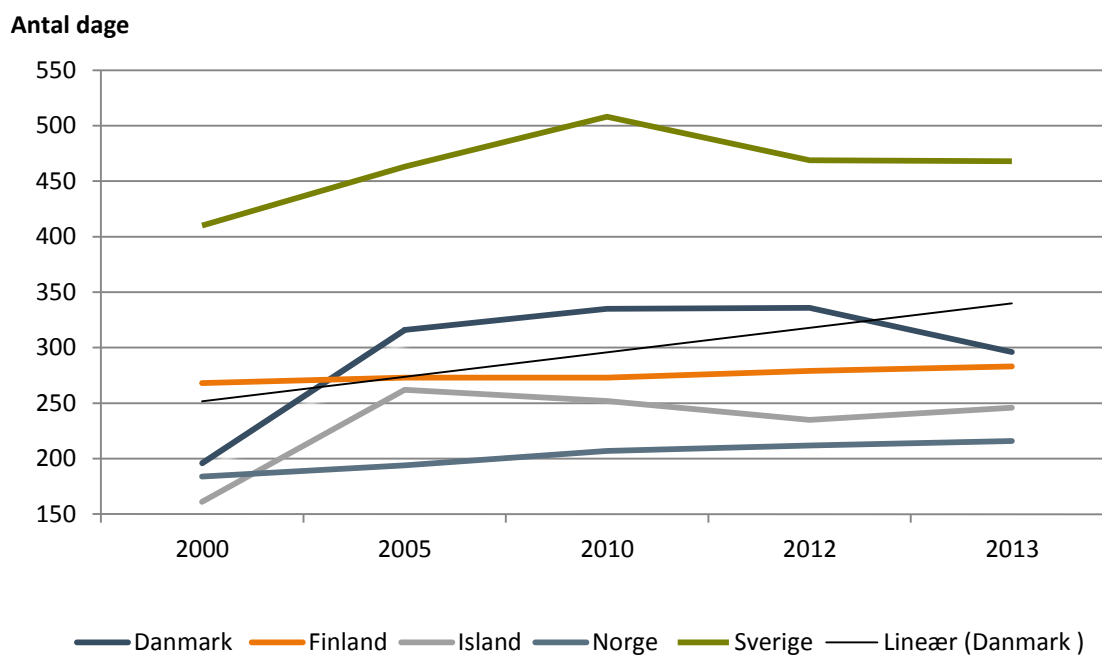
Note 3: Ved forlængelse af den fælles orlovsperiode på 32 uger til 40 eller 46 uger sker der en nedsættelse af dagpengene, således at de i en 40-ugers periode svarer til 80 pct. og i en 46-ugersperiode til ca. 70 pct. I Danmark er dagpengemax på 4.135 kr. pr. uge. En del lønmodtagere vil være berettiget til delvis eller fuld løn i hele eller dele af barselsperioden. Den maksimale barselsdagpengeperiode i Danmark kan hæves til 58 eller 64 uger, hvor de ugentlige barselsdagpenge nedsættes, så det endelige beløb bliver det samme.

Note 4: For de første 56 dage er kompensationen 90 pct., for de følgende 49 dage 70 pct.

Note 5: 80 pct. kompensation for indkomsten per uge op til 46.512 ISK. Resterende indkomst kompenseres med 75 pct. op til loft på 69.767 ISK.

I figur 2 fremgår udviklingen fra 2000-2013 i antal dage per nyfødt barn, hvor der er modtaget barselsdagpenge. For alle landene har udviklingen været stigende siden 2000. Vi kan se, at Danmark siden 2004 er det land efter Sverige, hvor der per nyfødt barn er flest dage, hvori der er modtaget barselsdagpenge. I 2013 er det cirka 70 dage mere end Norge, hvor antallet af dage er færrest.

Figur 2: Antal dage hvori der er modtaget barselsdagpenge per nyfødt barn, 2000-2013.

Kilde: NOSOSKO, *Social tryghed i de nordiske lande*, 2014.

Kontakt

Analysechef Henrik Torp Andersen, Data og Analyse:
het@ast.dk, tlf. 61 89 74 86

Fuldmægtig Samira Nawa Amini, Data og Analyse:
sana@ast.dk, tlf. 41 99 18 70